

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metafizyka
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Metaphysics
Kierunek studiów	Teologia, kurs A
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Tomasz Duma
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	60	II, III	8

Wymagania wstępne	W1: Podstawowa wiedza z zakresu szkoły średniej (liceum). W2: Podstawowe umiejętności rozumienia tekstów filozoficznych.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Zapoznanie z specyfiką poznania metafizycznego i odróżnienie go od innych typów poznania.
C2: Omówienie różnych koncepcji bytu i różnych metafizyk oraz wskazanie na źródła różnicowań i konsekwencje.
C3: Zapoznanie ze współczesną metafizyką realistyczną, sposobem jej uprawiania oraz znaczeniem dla teologii.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student ma pogłębioną wiedzę o dokonaniach współczesnych teologicznych ośrodków i szkół badawczych w zakresie filozofii oraz zna problematykę	T_W02

	relacji między teologią i filozofią w myśli dawniejszej i współczesnej.	
W_02	Student zna główne systemy filozoficzne, ich założenia i konsekwencje, ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę w zakresie problemów metafizycznych.	T_W11
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętności badawcze obejmujące analizę klasycznych tekstów metafizycznych, syntezę różnych poglądów dotyczących rozumienia bytu oraz dobór i konstruowanie odpowiednich narzędzi do badania rzeczywistości w aspekcie metafizycznym. Potrafi zastosować metodę metafizyki do oryginalnego rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych i teologicznych.	T_U02
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest świadomy roli metafizyki oraz filozoficznej formacji intelektualnej w rozwiązywaniu wybranych problemów teoretycznych i praktycznych z zakresu nauk teologicznych i innych dyscyplin. Analizując szczegółowe zagadnienia metafizyczne, posiłkuje się specjalistyczną literaturą oraz opiniami ekspertów i na tej podstawie dąży do samodzielnego rozwiązania problemu.	T_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W pierwszej części wykładu student zapozna się z najbardziej nośnymi interpretacjami rzeczywistości (monistyczną, dualistyczną, pluralistyczną i realistyczną), które pojawiły się w dziejach filozofii i legły u podstaw uformowania się różnych koncepcji metafizyki (zwanym też od XVII w. ontologiami): metafizyki bytu materialnego, metafizyki bytu idealnego, metafizyki bytu możliwego, metafizyki bytu realnego. Druga część wykładu wprowadza studenta w sam proces rozumiejącego poznania świata, jakiego dostarcza metafizyka poszukująca odpowiedzi na pytanie: dlaczego? Poznanie to dokonuje się przez (1) wyodrębnienie powszechnych (transcendentalnych) właściwości bytów, takich jak: rzecz, jedno, odrębne, prawda, dobro i piękno, jak też odkrycie metafizycznych praw rządzących bytowaniem rzeczy, takich jak prawo tożsamości, niesprzeczności, wyłączonego środka, racji bytu, celowości i integralności; (2) następnie przez wyodrębnienie złożań bytowych, które ukazują wewnętrzną strukturę bytów (akt i możność, materia i forma, substancja i przypadłość, istota i istnienie) i wyjaśniają ich naturę; (3) oraz przez wskazanie na uprzączynowany i analogiczny sposób bytowania rzeczy, który stanowi postawę sformułowania teorii przączynowego i analogicznego poznania, którym posługuje się metafizyka. Wykład poprzedzony jest refleksją metametafizyczną dotyczącą dziejów nazwy "metafizyka" (ontologia), specyfiki poznania metafizycznego, przedmiotu i metody metafizyki, sposobów uzasadniania, jak również kwestii potrzeby odróżnienia metafizyki realistycznej od nowożytnych i współczesnych ontologii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
W_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Rozmowa sokratyczna	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

1. Aktywność studentów podczas zajęć (formułowanie pytań, wypowiedzi ustne, udział w dyskusjach) – 10%
2. Zaliczenie obowiązkowej lektury – 10%
3. Egzamin ustny – 80%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	140

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none">1. Arystoteles, <i>Metafizyka. Τα μετα τα φυσικά. Metaphysica</i>, przeł. T. Żeleźnik, Lublin 2017.2. S. Kamiński, <i>On the Metaphysical Cognition. O poznaniu metafizycznym</i>, trans. M. Stępień, Lublin 2020.3. S. Kamiński, <i>On the Methodology of Metaphysics. Z metodologii metafizyki</i>, trans. M. Stępień, Lublin 2018.4. M.A. Krąpiec, <i>Filozofia w teologii</i>, Lublin 1998.5. M.A. Krąpiec, <i>Metafizyka. Zarys teorii bytu</i>, Lublin 1995.6. M.A. Krąpiec, <i>O rozumienie filozofii</i>, Lublin 1991.7. A. Maryniarczyk, <i>Zeszyty z metafizyki 1-7</i>, Lublin 2001–2015.8. Platon, <i>Fedon</i>, tłum. W. Witwicki, Warszawa 2006.9. Platon, <i>Państwo</i>, tłum. W. Witwicki, Kęty 2001.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none">1. E. Gilson, <i>Byt i istota</i>, Warszawa 1963.2. E. Gilson, <i>Realizm tomistyczny</i>, Warszawa 1968.

3. P. Jaroszyński, *Metafizyka czy ontologia*, Lublin 2011.
4. S. Kamiński, *On the Methods of Contemporary Metaphysics. Metody współczesnej metafizyki*, trans. M. Stępień, Lublin 2019.
5. M.A. Krąpiec, *Struktura bytu*, Lublin 1995.
6. M.A. Krąpiec, *Teoria analogii bytu*, Lublin 1993.
7. J. Owens, *An Elementary Christian Metaphysics*, Houston 2008.
8. W. Stróżewski, *Ontologia*, Kraków 2005.
9. S. Swieżawski, *Z dziejów filozofii klasycznej*, Kraków 2000.